

De perfectōe

sicut balui vel ppositi ad regē vel princi-
pem. Patet qm̄ ipi curati habēt ordinariā
iurisdicōem siue potestātē exercēdi ea que
iuris sunt in subditos / sicut et discipuli q̄
bus succedūt. Ppositi autē et balui n̄ ha-
bent nisi subdelegatā iurisdicōem nō ordi-
nariā. Scdo si curati nō haberēt ordina-
riā iurisdicōem pl̄ q̄ ppositi vel balui re-
gum et principū. tūc episcopi possent p li-
bitu et mere gratis eos deponere absq̄ cul-
pa. sicut pncipes de suis ppositis et baluiis
facere possunt. Cōsequens autē falsum est
quia fm̄ canones eccliam quā q̄s iuste ad-
eptus ē. non nisi p̄ graui culpa coram ep̄o
canonica seueritate amittere debz. Itē qz
curati de iure diuino et cōmuni p̄nt opera
hierarchica exercere / arguere / docere / p̄di-
care / pficere / sacramēta ministrare. seq̄tur qz
status curatorū nō est factici⁹ / vel aduenti-
us / vel uolūtari⁹. Patz ex q̄ fm̄ p̄dicta ē d̄
primaria xp̄i institutiōe / et ordinari⁹ status
¶ Alteri⁹ sequit⁹ qz sicut papa nō possz sta-
tum ep̄oz ab ecclia tollere / sic nec statū cu-
ratorū. Patet qz in suis antecessoribz imedi-
ate a xp̄o missi sunt. sicut et ep̄i in ap̄torum
missiōe. ¶ Ultimo infero sicut sūm⁹ ponti-
fex nō possz statū curatorū abolere vl̄ tolle-
re. sic nec a parochianis oīm curatorū oēm
debitā subiectōez tollere vl̄ suspendere. ita
vt i nullo eis subijcerent. Probat⁹ quoniā
fm̄ dicta curati a christo in suis successoribz
bus acceperūt autoritatē et ptātē actiua.
imo mādātū et pceptū hierarchizandi sub-
ditos suos. ergo xp̄s eodem actu vl̄ man-
dato instituit / ordinauit et pcepit qz ipi sub-
diti a curatis hierarchizarent et ad eos ve-
nirēt. Frustra etenim daret actiua ptās hic-
rarchizandi nisi et passiua. Un̄ sicut argu-
unt doctores theologi. Christ⁹ dādo apo-
stol ptātem absoluēdi. Quoz remiseritis
pctā et c. illo eodem actu et mādato obliga-
bat hoies ad cōfessiōez peccatorū. quoni-
am sine p̄fessiōe nunq̄ absoluerēt. et frustra
dedisset autoritatē absoluēdi nisi i subditis
correspōdenter instituisset obligatōem p̄ce-
ptiua ad se submitte dū eis p̄ bñficio abso-
lutōis. Ita in pposito imaginādū ē. Itēz
qz ipi curati iure naturali et diuino obligā-
tur curā et sollicitudinē gerere / ac rōem di-
strictā reddere de oibz sibi commissis. igitur
ipi parochiani eis obligant et subijciuntur /
tenet p̄sequētia. qz obligatio debz eē mutua
nec claudicare debz. Itaqz necessariū est si

rex vel princeps teneat subditos tueri / re-
gere / p̄tegere et defendere / qz corū dent sub-
diti eis debeāt subiectōem tributū et vecti-
gal. et ecōtra si plebs vel popul⁹ debz p̄nci-
pi reuerētiā et tributa. rex etiā debz eis p̄te-
ctōem et defensiōez. Nā et ip̄e sum⁹ pon-
tifer p̄pter magnitudinē obligatōis uocat
se seruū seruorū. Sic etiā oportet qz om̄es
ei maxime obligent. Sic igit in̄ curatos
et parochianos ē mutua natural et diuina
obligatio. quā generaliter papa nō potest
ab omnibz tollere.

Finit

Tractatus per mo-

dū dialogi de p̄fectione cordis a magistro
Johāne de Berson p̄positus. Anno D.
ccccxxij. Theolog⁹ loq̄t ad aīaz xp̄ianā.

Diliges dñm deū tuū ex toto
corde. Cū hoc tibi p̄ceptum
sit o aīa xp̄iana. tu ad imple-
tiōem ei⁹ totū cor p̄para et vi-
gilāter intēde. ¶ Ania Desi-

dero agnoscere totalitas cordis i q̄ p̄sistit
qm̄ tot varijs et ad varia motibz cōtinue
spargit. et nūc hac nūc illac celeriter diui-
dit. qz vix aut nūq̄ totū in se collectū fero-
tur in vnū p̄fertim spūale et inuisibile / q̄le
de⁹ est obiectū. ¶ Totū sicut dicit Ari-
stot. idem est qd p̄fectū. Perfectū vō dicit
illd cui nihil deest. Si aut hec p̄fectio sim-
pliciter et absolute p̄sideret. sol⁹ deus p̄fect⁹
et totus est. qz sol⁹ est cui simpliciter nihil
deest. in quo. s. omne illd est qd meli⁹ ē esse
q̄ non eē. ¶ Hec ita esse nedū fide sed
phica et metaphisica demōstratiōe cōfite-
or. Clerūtamē aliter loq̄ de totalitate vel p̄-
fectiōe cogūt hec verba. Diliges dñm deū
tuū ex toto corde tuo. ¶ Recte sens et
dicit o aīa. Proptea totalitas aliq̄ vl̄ perfe-
ctio d̄ i creatur⁹ fm̄ qd vel h̄cte. duz vix
alicui rei nihil deest eoz q̄ sibi p̄petere de-
bet iuxta hāc vl̄ illā p̄ditōez sue speciei vl̄
nature vl̄ gr̄e supaddite. Sic enī dicit ho-
mo perfectus i corpore. dū nihil corpori
deest quod ad eius integritatē et composi-
tiōem ptineat / sed membris omnibz plene
donatum est. ¶ Holo per multa vage-
ris. Dic in pposito. Quid sit cor totū vel
perfectum. Non quidem perfectiōe natu-
re sed moris et gratie. Sic enī littere cir-
cumstantia iubet intelligi. ¶ Triplex
solet a magistris ipa quā queris totalitas

De perfectōe

quocunq; noīe dignitatis appellet. sit vn^o
sint plures ī vnū sicut capitulū. Ecce obe
dientia 7 vt sepe iuramēto firmatā. Jurat
omnis de nouo gremio vniuersitat; ingre
diēs rectori suo. ¶ **¶** Liuiliter intelligit
tale iuramentū / nō de oīb; vniuersalit; sed
q̄ntū se potestas ordiaria rectoris extēdit.
¶ **¶** Fatendū est plane sic intelligi. S; z
nec aliē iuramēta vl' vota religiosoz super
obediētia plenaria respectu suoz superioruz
debent accipi. dū videlic; superior iubēs re
gule se p̄former. Alioquin in multis q̄libz
voto p̄strictus regularis obfuantie habe
re p̄t et velle 7 nolle. Isti lati^o / isti strictius
Potest q̄z iubenti p̄tra limites regulares.
abbati vel priori cur ita facis dici. sed non
passim aut leuiter sine grandi causa. ¶ **¶**
Uideo quēadmodū p̄cludere vis obediē
tiam in secularib; put in monachis inue
niri. Sed qd de voto paup̄tatis iduces.
cū seclares sint pp̄rietarij. sint sub distinctis
tectis. sint in distinctis mensis. sint ementes
7 vendētes. dātes 7 mutuātes. ¶ **¶** Uī
des istō nō obitare p̄fectōi paup̄tatis. si fu
erit apud tales istū vaciter illō p̄pheticū
Dinitie si affluant nolite cor apponere. vt
sint talib; vtentes q̄si nō vtētēs. Qual' erat
paul^o / quales apostoli. quos fortassis dic
Aug^o. ideo altissimā vouisse paup̄tatē. s; z
de castitat; 7 obediētie votis. Q; si taliter
habere diuitias sit imp̄fectuz. dic mihi de
tot abbatib; / porib; / ceterisq; plūmis reli
gionū p̄fessorib; qd censēbit; quos cōstat
nec sub eodē recto iacere. nec in eadē mēsa
p̄medere. sedere cū ceteris q̄ vendūt / emūt
disp̄sant / agūt demū ī nullo qd appareat
secularib; reddituar; dissimile. ¶ **¶** Brā
dis poti^o inuenit adhuc differētia / quoniā
portio data seclariib; de p̄mūi dōtatōne to
ti^o ecclie sue dū diuidit id qd cōmūe ē per
singulos cedit in verū dominiū cuiuslibz
Nō sic apud religionū p̄fessores / quoz ml
tis p̄mittit vsus rez plurimaz vel p̄ disp̄
satōe in alios / vl' p̄ sua sustentatōe / domi
nio semp apud superiores remanēte. ¶ **¶**
Dicunt scio talia plures eoz. si s; magna
pars aliē sua seruat / ipi p̄siderēt. Neq; leui
ter vel arrogāter seculares dijudicēt / q̄ cū
suo (qualē notāt imp̄fectōis) dñio / possūt
vsus modestū (ne dicam^o modestiore) fru
galiter exercere. Concludēdū igit ad vnū
q̄ sol^o stat^o religiōis christiane sub abba
te christo est stat^o p̄fectōis / sicut sol^o ē cha

ritatis 7 salutis / extra quē neq; salus stat.
neq; p̄fectio. Sunt tñ in sua latitudine p̄fe
ctōis vic multe / quedā p̄ / qdam min^o ad
p̄pendiuz p̄p̄inquantēs. ¶ **¶** Quid sibi
blandiunt ergo religionū p̄fessores 7 insti
tutores. ¶ **¶** Existimat q̄ regule p̄ eos
date vel explicate / dum sub quadā p̄fessio
ne et obligatiōe retinent suos p̄fessores / q̄s
p̄mūi vocabulo religiosoz dicim^o / ipi iam
statū ingrediunt. nō qdem p̄fectōnis iā
habite vel exercēde sed adipiscēde. ¶ **¶**
Ecce iā diuertūt isti a vera significatione
hui^o qd est p̄fectio christiana. dum fatent
hoīes in religiōis statu positos esse nō ad
hmōi p̄fectōis exercitiū / qd certe p̄missis
repugnans est. Est enī christianus omnis
in statu p̄fectōis exercēde / dum sibi vacat
p̄ loco et tpe. imo et hoc etiā ex p̄missione
seu voto p̄fessionis baptismal / custodiēdo
obediētia. castitatē 7 paup̄tatē / iuxta vo
catōem suā. et si nō semp in actuali exhibi
tōe tamē in animi p̄paratōe 7 habituatōe
iuxta p̄ te nūc deducta. ¶ **¶** Cōtendere
nō p̄uenit de noīb; vbi de re p̄stiterit. Rur
sus omittēda est hmōi dīseparatio sup̄ p̄fe
ctōne statū. qm̄ sape videt pharisaicam
gloriatōnem. p̄ qua compescēda scripsit
ap̄ls suā p̄fundissimā ad Roma. epistolā
Cōcludens salutē nr̄am esse ex gr̄a dei. vt
nō gl̄iet ante eū stultra p̄sumptio oīs carnis
Porro q̄ de status sui p̄fectōe gl̄iat recogi
tet q̄ nō in statu p̄fectōis esse s; p̄fecte viue
re laudabile ē. Penset qz quanto ḡdus alti
or / tanto casus ḡuior. Terreat illō Augu.
aristotelico p̄formē s; bo. In heremo bene
viuere sūma p̄fectio est. male autē viuere sū
ma dānatio. Et itez. sicut (inquit) nō faci
le inueni meliores q̄s q̄ p̄fecerūt in mona
sterio. sic nec eis q̄ defecērūt detiores. Uī
vero plures in talib; vocatis p̄fectōis sta
tibus p̄ficiant q̄s deficiāt. nolo te curiosaz
esse in inuestigādo / nec temerariā in iudī
cādo. nec sup̄bā in cōtemnēdo. nec garru
lam in disputādo. quia iā in multoz mori
bus p̄hdolor 7 p̄uersatōib; magis q̄s in co
dicib; et disputatōib; veritas experit. que
p̄cludit apte religiones hmōi facticias ne
quaq; dare p̄fectiōem. sed frequēter in p̄mū
eius qd intenderūt nō sui sed abutentiū vi
cio. vel ex improporionatis suis morib;
vite seu viuēdi regul' se fortassis altiorib;
miserabiliter dilabunt. ¶ **¶** Fiat mihi fm
p̄silūz tuū / quoniā qdem in omni statu

pfectōis homines iuvenire ptingit habētes
 obedientiā/castitatē et paupertatē in animi
 pmpitudine/ sicut quā i seculo dici pnt obe
 dientes. et in mrimonio casti. et i maximis
 diuitijs paupes spū. Ac exide pducūt ex
 his medijs ad augmentū et pfectōem cha
 ritatis sup multos in religioe in celibatu/ i
 mendicitate viuētes. ¶ Recte dicitur si
 tū sollicitē tibi pcaueris ab erroribz Iouini
 ani et aliorū silium detrahentū pfectōi cō
 siliorū/ q̄ cōfundere videbant ad vnā eq̄li
 tatem seu paria merita iugū cū v̄ginita/
 te. et cum carnū cū ieiunio. obedientiā regu
 larē cū seclari libertate. diuitias cū pauptra
 te. vindictōez licitā iniurie ppe cū indul
 gētia et m̄suetudie. et ita d̄ p̄siliibz. ¶ Ab
 sit ut ita desipiā/ vt obfuarōi detrahā p̄sili
 orū. Quāuis ei nō obligent hoīem ad ob
 seruatōem suā. q̄ iā nō essent p̄silia s̄ p̄ce
 pta. Nihilomin⁹ tencor assentire q̄ discre
 ta p̄silioz obfuarō ceteris paribz ē pfectior
 q̄ m̄modo p̄ceptoz. ¶ Docte loq̄ris
 et discrete de obseruatōe p̄silioz/ dū iugis q̄
 sit discreta. et addis/ ceteris paribz. Potest
 itaq̄ fieri q̄ p̄bere alterā maxillā pcutienti
 aut dare palliū tollēti tunicā / et ita de p̄sili
 bus/ sit viciōsum. dū pcutiēs aut rapiens
 p̄ ipunitatē sit deterior. et in p̄niciē reipub/
 lice dissimulatio tal̄ ve git. Cōtingit iterū
 q̄ hō nō obfuarō p̄silia p̄ votū nec p̄ actu
 alē op̄is exhibitiōem/ habeat intensiores et
 certiores i corde p̄parōnem eadē obseruādi
 p̄silia dū impletōis faciēdi sibi necessitas
 vel utilitas occurrerit. Quis n̄ dixerit pl̄
 valere auz q̄ plūbū. sed ceteris paribz itel
 lige. Nā mltū plūbū maioris ē p̄cū/ pau
 cissimo auro. Sic p̄paratōes sp̄ examina
 qm̄ vix alit̄ ē qm̄ p̄parata h̄re se possint vt
 excedētia et excessa. ¶ Lōcedim⁹ itaq̄
 esse. S; nunqd̄ p̄fecti ē ista tria h̄re/ obe
 dientiā. castitatē paupertatez sub voto sicut
 habēt religioes (q̄s Anselm⁹ noīat factici
 as. q̄ facte vidēt post institutiōem legi/ euā
 gelice) vt ea q̄ p̄silioz erāt fierēt sub p̄cep
 to. hō q̄z subderet se p̄petue fuituti p̄p̄e il
 lū cui seruire regnare ē. et cui⁹ regi frenis sū
 malibertas est. et cui⁹ vincula sunt alliga
 tura salutaris. Ac p̄inde mutet statū de q̄
 dā libertate seclī in p̄petuo sub voto iugū
 ¶ Habz hoc oīs doctoz snia/ q̄ opus
 bonū factū cū voto/ circūstātiā accipit q̄
 de se meliorat ip̄m. Et q̄ religio q̄libz facti
 cia p̄silit essentialiter in h̄ triplici voto q̄z/

uis in regul' et institutiōibz alijs varia sit et
 lata differētia maxie int̄ varietatē finis p
 ximi sub deo sine p̄intento. Sordit deniq̄
 talis q̄libz religio nomē statū rōe iam pra
 cta. imo et stat⁹ p̄fectōis s̄m modernos an
 tiq̄s silētibz appellat⁹. ¶ Quo pacto po
 test istō nomen tā egregiū et nobile/ pluri
 mis q̄ sunt i h̄mōi religioibz p̄fessi pueni
 re/ quos esse nemo negat mltū impfectos
 v̄l ex iḡrātia. v̄l ex naturali et morali impo
 tētia v̄l ex certa malicia. ¶ Rūstio iā sic
 et obiectio praeta est. ¶ Pro cuius elucida
 tōe pleniori distinguūt loq̄ntes de p̄fectio
 ne statū/ q̄ stat⁹ ē aliq̄s p̄fectōis non vt
 habitez s; adipiscēde. qm̄ in ip̄m et p̄ ip̄m sa
 tagit p̄fites p̄fectōem acq̄rere/ nō q̄licum/
 q̄ mō. sed sp̄calit̄ p̄ tria vota cū annexis re
 gule et institutis. Est inq̄nt ali⁹ stat⁹ p̄fe
 ctōis vt iā habite et exercēde i alios q̄lē di
 cūt eē statū p̄larōnis ad quē spectat alios/
 nedū seipos/ purgare/ illuminare/ p̄ficere tā
 q̄ hierarchicū statū in ecclīa. ¶ Ecce
 iam approbare videt̄ hec distinctio illō qd̄
 causabat de impropetate locutiōis/ dū sta
 tus p̄fectōis ille dicit q̄ nō ex se p̄fectos h̄z
 sed p̄ficiēdos videat logic⁹ si seq̄t. Iste est
 status p̄fectōis acq̄rēde/ ē stat⁹ p̄fectōis
 Nunqd̄ nō apti⁹ vocat̄ schola. vel via/ v̄l
 disciplina ad p̄fectōez adipiscēdā q̄ stat⁹
 p̄fectōis absolute. Quis diceret q̄ religio
 sus est in statu glie p̄petue est tū i statu tal
 glie. nō qd̄dem adeptē s; adipiscēde. ¶
 Nolum⁹ vt p̄dixim⁹ vbi dēre p̄stitit de
 fuisse p̄tōi d̄ noīe. Proptea neq̄ reputa
 m⁹ h̄c insistēdū si stat⁹ curatoz debeat di
 ci stat⁹. v̄l tūmō qd̄/ vt p̄cedat qd̄ p̄fecti
 onis exercēde/ et nō stat⁹ s̄m illos q̄ nō vi
 cūt esse statū sine voto/ vel obligatōe p̄pe
 tua. ¶ Si p̄cedat hoc illis. Nōne sūt
 curati suis ecclīijs sel̄ suscepti obligati/ n̄
 cedere/ n̄ fugere tāq̄ veri pastores/ quē ad
 modū suis sūt astricti maiores p̄lati. ¶
 Dicūt q̄ n̄/ et h̄ ex duplici signo. p̄mo qz
 p̄nt intrare religioē absq̄ sp̄cali disp̄sati
 one pape. nō sic ep̄i. Rursus qz facultatem
 habēt liberā resignādi v̄l p̄mutādi q̄lis n̄
 p̄cedit ep̄is. ¶ Diuersitas arguit ex hac
 duplici radice/ qz vbi mai⁹ piculū ibi cau
 ti⁹ agendū fuit. Est aut̄ mai⁹ piculū si fal
 esset ep̄is passim ecclīas suas dimittere q̄z
 de curatis. Nihilomin⁹ est p̄portional ob
 ligatio iure diuino curato ad suā ecclīiaz
 et p̄latoz maioruz ad suas cathedrales. ita

De perfectōe

scilicet q̄ neutris licitū est absq̄ ratiōnabili causa deserere ceptā eccliam. Sed euidētior cā req̄rit vbi mai⁹ (vt dictū ē) imineret piculū. Hinc de plaris papa retinuit sibi cognitōem spēalem. nō ita de curat. ¶

Probabilis est ista r̄sio q̄ p̄sequēter ifert curatos esse tā in ḡdu q̄ in statu p̄fectōis exercēde. Nō ita d̄ religiosi / q̄ vt tales. p̄cisi sunt / nō p̄sunt ceteris. nec sunt sacerdotēs nec clerici. vñ monach⁹ dicit q̄ si solus r̄ plāgēs seu dolēs. ¶ Quo pacto igit̄ p̄t aliq̄s curat⁹ deserto statu p̄fectōis maioris ad statū minoris vltro descendere vt monach⁹ fiat. ¶ Dicit aliq̄ q̄ nō p̄t nisi ratiōnalis causa subsit. cui⁹ cause cognitōem papa reliq̄t eoz cōsciētie. Est autem ratiōnabil causa si curat⁹ videt esse se scādolosum pp̄lo suo / si penit⁹ ineptū / insufficiētē et ignar⁹ p̄ suscepti regim̄is officio q̄ cause sufficiētes sunt etiā in ep̄is. vt a papa vlt̄ spontanei vlt̄ inuiti trāsserant. ¶

¶ Douet ex diuerso nōnullos istā q̄ fit trāslatio de monachis in ep̄os. Aduersat̄ inq̄t tal assumptio duplici voto. obediētie scz r̄ paupertatis. q̄m r̄ diuitias habēt sine p̄fectōis diminitōe. put ab eis p̄cedit r̄ a suis abbatib⁹ cū regularib⁹ disciplinis absolunt. ¶ R̄ndent isti diuitias se h̄re in ep̄iscopio nō in p̄petatē possessiōis / sed in officii dispensatiōis. Dant exēplū de m̄ri monio / qd̄ dat̄ p̄mo homi in officii p̄pagatiōis / nō in remediū libid̄is. vt mō dat̄ aliq̄b⁹ hac sola de causa. q̄s esse cōstat non idoneos ad p̄lificandū. Sic inq̄unt diuitieretinent a q̄busdā vt secl̄arib⁹ p̄ solo sui solacio / nō in officii. Ecōuerso reperit̄ in plaris mōachis / q̄ diuitias q̄b⁹ ante renūciauerūt nō amplectūt̄ i platura p̄ solatio pp̄rio magis q̄ antea / sed ad dispensatiōis obsequiosum i paupes officii. ¶ Desuper est inspector d̄ q̄ nouit̄ int̄ēdēs cordis aliter in plurib⁹ se h̄re q̄ dixit. Opibus credite. ¶ Loq̄mur hic nō q̄les sint sz q̄les esse debeāt monachi dū platurā assūmūt. Qui p̄trea nō absolunt̄ ab obediētia sz mutāt illā sub sūmo pontifice q̄ntuz r̄ qlit̄ p̄ozes vitā viderint regularē nō posse cū platiōis exercitiōe fuari. ¶ Confirmit̄ h̄ ea q̄ sup̄ seculariū obediētia differuiti. Sed nunq̄d sup̄esse difficultas maior videt̄ i mendicantib⁹ / q̄ iam vtiq̄ neq̄unt p̄dici medicātes. cū sup̄petat eis ius plenū diuinū naturale r̄ positivū recipiēdi r̄

poralia a subdit⁹. ita vt ip̄i tā nō solo titulo natural̄ necessitatis accipiāt necessaria. q̄ titul⁹ sol⁹ p̄p̄e reddit mendicantē esse sil r̄ dici. Alioq̄n reges gentiū r̄ ois hō generalit̄ accipiēs aliq̄d ab altero q̄ dat sponte dici possit medicare. ¶ Dicerēt aliq̄ medicātes idcirco remanere / qz titulo possessiōis renūciāt / r̄ solo q̄ cōtenti sunt titulo p̄ aupertatis aut natural̄ necessitatis perit̄ ḡtis. nec vrgent si negent. nec titulo iuris diuini vlt̄ natural̄ impellūt / r̄ h̄ p̄ causa sua. sz de paup̄ib⁹ curat̄ / certat̄ et discēptat. ¶

Fateor ita vel dici vlt̄ fingi posse / sed veritas nec illudif̄ nec cassat. ¶ Sic volunt̄ dici xpm̄ fuisse medicū / nō q̄m eēt domin⁹ vnūersoz. Quid enī veri⁹ / sed abdicavit a se r̄ si nō dominiū / t̄m̄ dominij vsq̄ Sic voluerūt aliq̄ nedū monachos / nedū clericos / sed platos oēs cū papa r̄ cardinalibus debere paupes esse vlt̄ medicos. ex p̄lo xpi m̄gri. Dicit̄ aliq̄ minus in p̄tate loq̄ntes q̄ eccl̄iastici secl̄ares r̄ si nō mendicant / v̄nūt saltē de eleosinis q̄si se pure ḡtis collata susceperit. r̄ nō vt opart̄ digni cibo suo / d̄no p̄ se r̄ alijs deseruiētes

Secunda pars pri

cipalis q̄ statim ostendit qd̄ inq̄ritur

¶ Vtrum⁹ interim materiam

hāc medicitatis q̄ q̄r difficultates et ambages attulerit / p̄sertim in regula minor⁹ / qui expropriatōz assumūt r̄ i p̄

p̄rio r̄ i p̄muni / multitudo decretaliū extra uagantiū nūc istaz / nūc illaz / marie tpe Johis. xxiij. satis insinuat. Reuertat̄ oro p̄mo n̄ ad initii / qd̄ erat inherere sup̄ cordis totalitate seu p̄fectōe. vbi q̄stio surgit scitu digna. scz si cor teneat̄ p̄ sua p̄fectōe suanda / sp̄ illud agere qd̄ reputauerit d̄ se deo placenti⁹ / meritiq̄ maioris. ¶

¶ Resoluit̄ hec q̄stio tua sub generalioribus terminis. Si p̄positis alicui duob⁹ bonis incōpossibilit̄ / semp̄ qd̄ meli⁹ est illō eligere teneat̄. ¶ Placet resolutio / p̄sequē qd̄ sit in ea veritatis. ¶ Fuerūt dicentes mai⁹ bonū dū p̄ponit̄ voluntati sp̄ ampl⁹ mouere / nec posse voluntatē i electōz boni minoris tūc ferri. Alioq̄n data esset facultas libertatis i malū voluntatis. ¶ Scis p̄ articulū p̄senti. h̄ esse damnatuz. r̄ t̄m̄ qd̄ ad rōem taliū r̄ndet̄ elucida. qz p̄positis simul duob⁹ disparib⁹ in bonitate

semper minus bonum paratum maiori habet rationem mali. Voluntas autem nunquam ferri potest in apparatus malum secundum dyonisiu[m] et aristotelem. quod nemo ad malum aspiciens operatur. ¶ For-
 titer opponis. sed utriusque dissoluit si profunde respiciatur natura liberi arbitrii quod est facultas rationis et voluntatis. sicut libere dicitur ratione iudicium. Letet enim creature non rationales feruntur in fine suum ex determinatione superioris cause re-
 gentis. nec habent in sua parte modos oppositos tendendi in suos fines. Sed vno modo quod libere spiritus operatur. ut hyrudo quilibet facit nidum suum. pari modo sic apis fauos. sic aranea telas. sic formica colligit bladum. At vero rationalis creatura quod precipit in insitam et coniunctam rationem diversos modos ad eundem finem veniendi. nec ad vnum limitatur. facultatem habet in illo medio vti. Hoc autem non est in malum sed quod de privilegio voluntatis. quod vni illo contingat aburi. ¶ Ad rationem salubrem esset humane creature quod instar animalium ligaretur ad vnum persequendi finis sui modum. quod proinde nec peccaret nec a fine suo deficeret. Ad ne preterea sic videmus in sublimioribus creaturis quod perfectiores inter eas sunt que sub paucioribus modis finem suum consequuntur. sicut deus in se perfectissimus est qui nullo vel eget vel agitatur motu. Cur igitur non erit sic in inferioribus creaturaz. et in hominibus sicut in angelis. ¶
 Voluntas optima sapientissima et ordinatissima primi conditoris in hominibus solenter attendenda est. quorum duplex est status. primum in innocentie deperditum. secundum vicia alius patrie. vix illud erit in patria quod arguimus de motum quodam unitate. que ad modum nunc exemplificas in angelis. Sed in via que data est ad merendum voluit altissimum habere hominibus dare facultatem. ut relinquat eos in manu consilii sui. Alioquin necessitas limitata quam laudem quod meritum quod primum reportaret. Huc accedit gratia donum paratum omnibus non renitentibus. quod diuino quodam et unico nec perturbabili ductu promouet ad vltimum finem nostrum. non minus quam gratia deorsum aut leuitas sursum. ¶
 Superest porro mea obieccio quod minus bonum respectu aliorum incoposibile habet rationem mali. ¶ Demini satis. sed nequeunt omnia fieri. Concedo in primis quod voluntas non potest ferri in malum sub ratione mali. cum bonum vel apparens bonum sit proprium eius obiectum. Quia etiam minus bonum maiori collatum incoposibile potest sub hac precisa collationis ratione rationem habere mali. et ita nec poterit ut sic ac-

ceptari. Veritatem habet hic duplex euasione seu remedii via. Primum dicimus facultatem suspensiuam quasi mediam inter velle et nolle. fugam et persecutionem. acceptorem et refutacionem. Cuius facultatis suspensiuam natura vultus est in via quod propositis quibuscumque obiectis bonis aut malis citra vltimum finem. imo secundum plures ipso etiam vltimo fine proposito poterit se voluntas tenere in suspensio ne neutrum acceptet vel refutet. sed se figat cum ratione quasi per deliberatura. Nec oportet hic querere quod potest fieri. quoniam natura voluntatis sic a primo conditore data est super agentia naturalia. ut non rapiatur seu appellatur in irruere. sed se sistere fas habeat. ac proinde spacium deliberationis ne fallat ita sibi concessum est. Nec est alia vitandis erroribus et vicijis consilio exercitatio. Prudentie quidem nihil obest amplius quam participatio neque rationem consilij. neque consilij mora gerens. ¶ Video iuxta viam hanc non oportere ut duobus bonis inaequalibus propositis et incoposibilibus voluntas necessario velit malum bonum. ¶ Non oportet ut eligat. quod nec oportet ut deserat adinuicem illa duo bona. sed ferat vltro in obiectum suum quod in se bonum est. et ut tale presentat sibi. Et si pages inquirere cur deserit malum bonum. Rudebo quod niam sola voluntas est sibi frequenter sufficiens causa vel ratio quod istud eligit et illud non. Aliter exterior alia ratio querenda est. Cur istud vocat aliquid experientiam proprie libertatis vel vsum eius. ut si gratia a voluntate. cur ita facis. iure respondeat illud satiricum inferes. Sic volo sic iubeo. sit pro ratione voluntas. Et itaque nullum possumus in diuina voluntate respectu creaturaru hoc vel illo tempore vel gradu vel specie cur aliquid inuenire. Sed nec apud gramaticos in pluribus impositionibus terminorum aliter dicunt. quod sic placuit impositori. Quamuis causarum inquisitio propinquarum non frustra sit ad cognitionem diuinorum nobis que prima et sufficientem non sufficienter possumus intueri. que plene cognita nihil incertum linquet. ¶ Transi nunc ad formam propositam dubitacionis. aperiendo non quod voluntas possit. sed quod agere teneat. ¶ Tenebit aliquando minus bonum proponere vel acceptare dum est alteri maiori incoposibile. et hoc dum minus bonum cadit sub precepto. et maius est in solo consilio. ¶ Patet hoc. Sed ponamus amboz quodlibet cadere sub precepto. non quod de se implicaret. cur ponatur incoposibilia. sed sub distinctioe que tenet iste vel vnum vel alterum de duobus acceptare.

De perfectōne

nanqd peccabit min⁹ bonū eligēdo spr̄eto
maiori. ¶ Pēdet r̄isio magie ex p̄side
ratōe libratis iā exposita. fm quā p̄r abbre
uiato v̄bo dici q̄ sufficit eligere min⁹ bo
nū. nō eādē sub hac rōe q̄ est minus bo
nū sed qz bonū/et qz sub distinctōe. Aicz nō
absolute p̄ceptū. ¶ Reddas oro p̄spi
cuā hāc p̄clusionē. que si nō p̄cedit nescio
q̄s hoīm viatorz tutus erit qn̄ teneat illud
sp̄ agere qd̄ melius eē p̄spererit. Hoc v̄o si
q̄s cōpleat aut implere valeat circūdatus
tot infirmitatibz nō satis inspicio. Rursus
ex aduerso militat doctorz magne reputa
tōis assertio/q̄ in p̄ficiēdo regimibz aniaz
teneat p̄lat⁹ eligere meliorē. Militat illd̄ q̄
nolle fieri p̄fectū iā cōtemnere est. Nam re
gredi est iā lāguere circa p̄cepta dei. iā non
ex toto corde. ex tota mēte. ex tota aīa. ex oī
fortitudine. ex viribz oībz diligere deū. qm̄
maioribz omīssis dat hō se minoribz. ¶
Porēter ad vtrālibet arguis. Stat nibi
lomin⁹ v̄itas in robore suo/cui⁹ ignorātia
scrupulos affert intricabiles p̄sciētis vo
lentibz ambulare i via dei. dum v̄l i spem
temerariā vel in timorē irrōnabile dilabū
tur. ¶ Tuū erit igit̄ palā facere v̄itate
hāc p̄cipue p̄ manuuctōes exēploz mo
rales 7 grossas. put̄ exigit hec mat̄ia. ¶
Fiat. Cōstituan⁹ mētis oculos in religi
onibz approbatis nec lapsis. vt Carthusi
enf. 7 Celestinoz (Hodie ei celebritas agi
tur Petri celestini) Sit por̄ habēs sub se
q̄ttuor fr̄es. petz. paulū. andrea. iacobuz.
Dicit eis puocatis. Ecce q̄ttuor sunt offi
cia p̄ quictu religioso p̄pleda. Primū ē cō
tinuatio diuini fuitij vel diuini opis in ce
lesia. Scdm̄ ē mīstratio. ciboz 7 alioz ne
cessarioz fratribz. Tercū est scriptura libro
rū q̄bz fr̄es informent. Quartū speculatio
diuinoz/exēplo marie. sicut necessarioz
ministratōez habz martha. Pono (dicit p̄
or) electōem cuiuslibz istoz vnicuiqz v̄m.
Quis volūtas mea v̄l p̄siliū magis declia
ret iūgere tibi petro p̄mū officū. tibi pau
lo secūdū. tibi andree tercū. tibi iacobo
q̄rtū. Attuero mag⁹ v̄bo xpi ad cecū. Dic
qd̄ vis v̄t facia tibi. ¶ Recipio casum
7 qd̄ elicere vis expecto. ¶ Uolo sane
p̄tin⁹ elicere q̄ v̄terqz p̄missoz liber ē acce
ptare vnū de q̄ttuor. vbi 7 por̄ vnū fieri p̄
altez mel⁹ iudicabit n̄ cogēdo s̄ p̄sulēdo.
¶ Perge p̄sequēter. ¶ Pergo dicēs
q̄ inter opa q̄ttuor anteposita nō dubium

q̄n vnū sit de se et in genere suo. mel⁹ q̄s al
tez. Nihilomin⁹ dicit (arbitroz) nemo pec
care petz si voluerit in illo qd̄ de secō loco
v̄l terciō p̄positū ē exerceri. ¶ Des ali
ud elucidatōis exēplū. ¶ Sit homo
mltas a deo gr̄as habēs. Unā p̄dicatōis
popularis. Alterā lectōnis doctoral. Et te
rā inq̄stōis nouaz v̄itarū p̄ p̄futūdis he
reticis. vnā q̄z solitarie q̄ntis ad vacāduz
sibi p̄tēplandūqz celestia. Cōstat v̄trālibz
haz gr̄az talentū esse p̄missum a deo. Cō
stat p̄terea nō posse sū v̄trūqz talētū h̄mōi
posse ex eā distribui. Remaneat igit̄ optet
optio possidēti quā gr̄az exēq̄ ne vacua sit
eligere. excepto dūtaxat v̄gētis necessitat̄
articulo. q̄ casu v̄l sili iā nō est duoz disti
miliū 7 incōpossibilitū electio libera. s̄ ad
vnū limitatio certa. ¶ Respiciūt exē
pla pora p̄ximū. Dic exēplū respiciēs ho
minē ad seipm̄. ¶ Querūt doctores si
debeat hō sp̄ p̄teri de petis. Rūdent int̄ ce
tera mlta q̄ dolorosa p̄ritio q̄nz possit ob
eē melioribz exercitijs. q̄ casu possit obmit
ti p̄tinuatio sua. Sic dicet d̄ cōpassiōibz
a proximi calamitatibz. qm̄ iubemur flere
cū flentibz. nihilomin⁹ obmitti p̄t hec cō
passio vel recogitatio p̄ bonis alijs. Dice
ret sū sup̄ inumeris. alioq̄n nūqz cēt finis.
nūqz p̄siliū certū. nūqz exercitiū stabile cir
ca qd̄cunqz. nisi p̄clusio teneret p̄formis
ei que dicta ē. Sufficere p̄t homi deū q̄p̄
ti. deū toto corde diligēti. si ea studuerit i
plere q̄ sibi p̄cepta sunt. Intra illd̄. Si vis
ad vitā ingredi sua mādata. ¶ Quid
est igit̄ q̄ sup̄ instinctibz tot 7 rāta scripta
sūt. vt seq̄t hō meliora q̄ ispirat ei de⁹. Nec
lāgueat (vt iā de Gregorio sumptū diceba
tur) circa p̄cepta. s̄ attēdat q̄ sit voluntas
dei. nō t̄mō bona s̄ b̄n̄placēs et p̄fecta.
Sit deniqz sp̄ual̄ discernēs int̄ oēm diē.
¶ Meditatus sū pl̄ima p̄ annos plu
rimos sup̄ instinctibz h̄mōi. si possz funda
ri stabīl̄ regulatio cordis nr̄i. tandē nō inue
nio regulā certiorē 7 fideliorē q̄s dei legem.
iuxta illud p̄s. Cōsiliū meū iustificatōnel
tue. in q̄b⁹. s̄. deus semel locut⁹ ē 7 idipm̄
nō reperit. Scribit aut̄ p̄pheta terribilem
de seq̄ntibz cor suū sn̄iam. Dimisit inquit
eos fm̄ desideria cordis eoz. Ibūt in ad
inuentōibz suis. Uinit iste q̄ crebro cōmo
nitus vt crederet amicoz p̄silio. Rūdebat
se v̄trūqz velle/imo 7 debere illd̄ facere. Nā
q̄s ē ad errandū p̄clinior q̄s q̄ spr̄eto alioz

p̄silio suo fisis fuerit. Subiūgebāt. Fac
 igit̄ hoc et illd̄ q̄le p̄sulim̄. Subsistebat i
 quires. Si sub pena pcti mortal̄ p̄sulerēt
 illd̄ agendū sibi. q̄ casu nollet obniti s̄ eni
 ti p̄plere. Si s̄o decentiā q̄ndaz t̄pi v̄l re
 bus accōmodā dūtaxat intēderēt suadere
 dicebat h̄ remanere i arbitrio suo. q̄ nō re
 nemur sp̄ et in oibz meliora p̄plecti. ¶
 Noni quē intelligi das silētiō. vellē d̄ares
 sui talis r̄si ratōez. ¶ Est incōprehē
 sibilis hūane diuersitas p̄plectiōis vel p̄di
 tōis. nedū i pluribz hoibz sed i vno eodē
 q̄ diuersis. nō dico annis. nō mensibz. nō
 hebdomadis. sed diebz horis et momētis.
 Noni est insup illd̄ Aristo. q̄ delectatio i
 opatōne tenet et auget illā. Et metz vulga
 tū habz. Qd̄ natura negat nēo feliciter au
 det. Et qm̄ p̄suetudo est altera natura. h̄c
 suadet. vt quā q̄sqz nouit et in q̄ nutrit̄ est
 exerceat artē. et sit p̄ctus forte sua. Cur nō
 poterit p̄sci hō p̄ditōis et inclinātōis p̄
 prie p̄tē vel p̄suetudie dare se tali qd̄ ope
 rat̄ delectabilit̄ exercitio et si videat hūm̄
 statu suo. Hoc t̄m obfūato iugit̄ q̄ p̄cepti
 ua dñi volūtas fiat. aut eaz dū apparuerit
 iplere parat̄ sit. dicēs ex sentētia illd̄ orōis
 d̄ dñice. Fiat volūtas tua. ¶ Remanet
 adhuc post oia p̄or allegatio q̄ nolle fieri
 p̄fectū peccatū ē. q̄ iā nō ex toto corde d̄i
 ligit̄ de. ¶ Immo dicūt tales q̄ h̄ est
 fieri p̄fectū ex toto corde diligere deū dū
 cauent in p̄mis offendere criminalit̄ eū. dū
 p̄terea suscipiūt eū gr̄az actōe gr̄am boni
 tatis sue. q̄ noluit eos obligare vt sp̄ illud
 agere tenerent qd̄ esset i se meli. sed accep
 tat de paupcula n̄ra mun̄ obsequiū q̄liscū
 q̄. Neqz postremo sic lāguēt circa p̄cepta
 q̄ sibi suscipiūt implēda. q̄n ista strēnue vi
 gilāter integre et q̄si superogāter studeant
 exercere. Sintqz in isto statu patiētēs atqz
 lōganimēs. nō vt Layn vagi p̄ alieni sta
 tus oblectatōes. nō pfugi a facie tribulati
 onū. quas sū secū stat̄ affert. sciētēs nullū
 p̄suis esse viatoris statū quē nō circūstent
 aduersitates pl̄ime. Prop̄tea non q̄rit ob
 aduersitates sui stat̄ mor in aliū v̄l aliūz
 fieri trāsitiū. sed p̄stat patiētia vincens eas
 cū illa securitate p̄sciētē q̄ iudicat eē statū
 suū cū salute. Alio q̄n fateor v̄l mutād̄ eēt
 v̄l corrigend̄ v̄l deserēd̄. Hos aut̄ loqui
 mur aduersus eos q̄ volūt in oibz scire qd̄
 meli est. quasi nō satis sit in xp̄iano si se sci
 at in statu salutis eē. Neqz t̄m ad sublimiora

q̄nqz phibem̄ p̄gredi. Sed neqz ad h̄ sp̄
 teneri sciam̄. neqz sp̄ expedire p̄nūciam̄
 p̄p̄t instabilitatis detrimētū. Quo fit vt
 minora tenere fortit̄. sepe sit cōsulti q̄s assi
 dua vacillatōe ad p̄rupta niti. Hos suppo
 sita doceat exēpla. Pet̄ eligens inseq̄ ser
 uitū eccl̄iasticū p̄tinuabit illd̄. nihil aliū
 attendēs qd̄ focijs nouerit ipositū. Paul̄
 ita m̄strabit t̄palia vt nō necesse habeant
 p̄queri sp̄ualibz intēdentes. Andreas idu
 stria fideli scribet libros alijs profuturos.
 Jacobz itaqz se dabit deuorōi. ita studebit
 in cel̄ p̄uersari q̄ alijs i occupatiōe positis
 gr̄am auxiliū et gl̄iam valeat p̄mereri. Re
 cte sicut i vno corpe vero laudat̄ mēbz si
 rite fecerit officiū deputatū. q̄suis appare
 at altero vili. Vni pat̄ aut̄ si p̄postere ve
 lit alienū licz honorabili officiū accipe.
 Sic in corpe mystico diuisiones gr̄az esse
 p̄memorauit pluries ap̄ls. Potest ille p̄di
 care. sit ita. p̄ot etiā libere p̄tēplari. P̄ot in
 hoie man̄ vice pedū corpe aliq̄ sustenta
 re. Nēo t̄m diceret man̄ debere passim am
 bulatōi se tradere. ¶ Sentio p̄monita
 multa qz p̄funde recogitas q̄ cētral final
 p̄uctalisqz reductio in via dei est p̄ ceteris oī
 bus facit̄ agnoscere qd̄ iubeat de. Sit il
 le summ̄ abbas n̄r. sit n̄r pastor. nos oues
 simplices pascue ei. Alio q̄n q̄ntūcūqz sit
 zel̄ ardens et feruid̄. ille tanqz scia carens
 p̄ceptis est ad ruinā. ¶ Prop̄tea bt̄us
 vir q̄ i lege dñi meditat̄ die ac nocte. vt sci
 at qd̄ iubēdo. phibēdoqz velit de. Nā per
 p̄siliū ligat̄ nemo. q̄suis raro fiat vt hoies
 p̄cepta strēnue p̄pleant. q̄n quodā mō sup
 erogent et misceant p̄silijs. Uide q̄ q̄ dili
 git̄ deū (exēpli gr̄a) sub q̄ttuor ḡdibz possz
 implere p̄ceptū sub vno ḡdu vel duobus.
 facit̄ igit̄ ampli q̄s necesse fuerit ad salutē.
 qd̄ superogatio cōsiliij noiari p̄t. Adde ml̄
 tos esse q̄ p̄fectio:ibz opibz intēdentes mi
 nus incōpabilit̄ acq̄rēt de p̄fectōne dile
 ctōis dei. q̄s in sua p̄pa vel electōe v̄l voca
 tōe p̄manētēs in imp̄fectio:ibz. Fuit ap̄d
 athenas qdā magn̄ ciuis. cui q̄si p̄ p̄tue
 lia p̄missa ē emundatio plateaz ciuitatis.
 Suscipio libēs inq̄t et talē operā dabo vt
 ip̄a ciuitas mūda sit. Quo sic iplēto conti
 git vt officiū pus vilissimū gl̄iosum puta
 ret. Dixit vn̄ de prudentibz n̄re etatis dū
 fieret collatio sup officijs vel artibz vel sci
 t̄ijs. Quisqz in sua arte sic exhibet se vt ex
 cellat in ea. ille laudād̄ / ille suscipiēd̄ / ille

De perfectōne

Idigend^o. ¶ **S**upeſt adhuc ſcrupulas
vehemēs / ortū habēs et p̄dictis que vidē
tur aſſerere nullū eſſe p̄ſiliū vel querendū
vel dandū niſi de p̄ceptis. Quod dicere q̄d
aliud eſt q̄s cōſilioꝝ progatiā penit^o an
nullare. dimiſſo q̄libet hoīe in latitudine p̄
ceptorū. ¶ **S**i data eſt cūlibz homi
nanta cognitio diuinoy p̄ceptor. tāta ad il
loy cōpletionē dilectio q̄nta requirit^r et ſuf
ficiat ad finē beatitudinis acq̄rendū nō eſt op^o
ampliori p̄ſilio. hec ſententia eſt ſatis cui
libet. hoc fac et viues. Uex longe aliter eſt
Hinc religioēs p̄clares ſub xp̄i religio
ne generali. et d̄ ſe ſufficiēti ſup ad d̄te mul
tiplicatęs ſunt. Hinc q̄tidie noua v̄l inci
pientiū in via dei / v̄l in ea p̄ficiētiū p̄ſilia.
Hinc porro tā mlti p̄lex ap̄d pl̄imos p̄ſi
tio partim verax / partim fallax et ſep̄ mē
dar. ſup diſtributōne talenti p̄miſſi. q̄le ſibi
q̄s ſuadet leuibus et cauſis eſſe datū. Sit
illd̄ talentū ſcia p̄ſita. Sit eloq̄ntia in re
bus hūanis. ſit aiaz regendaz ars. ſit zel^o
eaz. Dic appetū ille nō dicā ab initio p̄
laturaz / magiſterioꝝ / officioꝝ / p̄dicatoꝝ
ad populū / que oīa reuelaret vtinā caro et
ſanguis. Deniqz religionū ingreſſus et p̄
feſſio miſcet aliquē ſecū puluerē ſi nō lutuz
denſū ſuſtentatōis habēde carnalit^r ocioſe
et laute. nec ſpūs ī manibz plati ponit^r aut
recipit^r ſed caro. ¶ **N**egare neq̄o ſicut
et nō dolere nō valco miſeriā n̄ram hāc cō
munem / que vt fręq̄nt^r incedit nō recto n̄
imaculato calle. Sed nōne vez ē apli di
ctū. Qui epiſcopatū deſiderat bonū opus
deſiderat. Qd̄ dictū p̄phēdit in ſe p̄matuz
quozūlibet alioꝝ regiminū. ¶ **T**ra
his ad materiā diu mltūqz nobis al̄s ven
tilatā. Sed h̄ vnū referre placet ad p̄ſens
veluti p̄cluſerim p̄ apl̄ica ſ̄ba. Si potes
liber fieri mag^o vtire. Scis qm̄ oīs plati
ſeu d̄natio veriffime fuit^r eſt. Nec fruſtra
nec fictē nec mēdoſe dicit ſe ſūm^o pontifex
ſeruū ſeruoꝝ / tāqz habens oēs hoīes ipo
ſitos ſup caput ſuū redditur^r de oibz rati
onē. Si p̄ſideret igit^r vehemēter et acriter
hō q̄ nihil de ſe poſſit hūana induſtria p̄
ſalute / p̄ correctōne / p̄ eruditōne hominū.
Ira vt vbi pl^o aliquē p̄ficere crediderit / ibi
dem nō p̄deſſe ſz obelſe fręq̄nt^r repiat. qz p̄
uerſi difficile corrigunt^r. et ſtultoz infinit^o
eſt numerus. Mirabitur p̄fecto ſtolidita
tem humane p̄ſumptōnis nō expectantis
vt vocet. nec vocari ſatis eſſet niſi ſil^o co

retur. Quo pacto cogere? Per autoritatē
et legē v̄l dei reuelantis. v̄l plati mittentis
v̄l v̄gētis. vel inuitabil^r neceſſitatis. ¶ **S**i
allegabis Gregoriū ī omel. Nō eſt q̄ da
citer dicere poſſit. Talentū mīme accepi.
nō eſt vnde rōem ponere cogar. Qd̄ de eō
ſime q̄t hoīm temerarios auſus h̄ cōſide
ratio minus intellecta ſefellit. Quoz inſul
tatōes inanes / et noxias primoz rep̄hen
ſiōes inducit. ¶ **T**eſtis eſt waldenſiuz ſe
cta cū ſuis p̄plicibz inumeris. Aduerſus
q̄s optuit decretales p̄dere. ne q̄s autorita
te p̄p̄ia p̄ſumeret p̄dicare. Qd̄ ad ceteros
actus hierarchicos extendit. imo nec fra
terna correctio fieri ſecure p̄t niſi mltō di
ſcretōis ſale p̄dita ſit. ¶ **Q**ua rōe pote
rit q̄ diuinū p̄ceptū p̄pleri. dilige primuz
tū ſicut teipm. Cui p̄ſonat illd̄ ſapientis
Mā d̄auit de^o vniciqz de primo ſuo. De
niqz de elēoſyna nō tam corpaliter q̄ ſp̄ia
liter largiēda. Et quia maledict^r q̄ frumē
tum abſcōdit in ppl̄is. Nā ſapia abſcōdi
ta et theſaur^o inuiſus q̄ vtilitas in v̄trifqz.
Et ſeru^o piger nō qz diſſipauit. ſed qz ī ſu
dario (q̄d mūdū ē) pecuniā ſuauit d̄ni. ſe
ueriffime damnat^r ē. ¶ **D**ouēt iſta
dū allegant. Habēdū ē idcirco ſup talibz
p̄ſiliū vt ſcire valeat hō q̄d agendū. Agē
dum intelligo nō p̄ ſolā erogatōem p̄ſili
ſz neceſſitate p̄cepti. Coſurgit aut^r p̄ceptū
altero triū modoz q̄s tetigimus / vel a deo
reuelate. vel plato legitime iubēte. vel v̄gē
te neceſſitate. Ad d̄im^o q̄rtū. ſi facta eſt ob
ligatio v̄l tronea volūrate. Queſo ſit neceſ
ſitas v̄gēs determinari nō p̄t niſi p̄t ſapi
ens iudicabit. q̄suis collatio de obligatiōe
ad elēoſynā corpalē ſatis app̄oximat ad
inueniendū obligatōem elemoſyne ſp̄ial^r
¶ **T**u qui times de abſcōſiōe talenti / q̄ dū
tibi vacas dicis. vt q̄d p̄ditio hec. Exerce
potiffimū tui cordis talentū. fac omnibus
de illo ſeruitiū. Sit in eo pegrinatio tua.
ſit p̄dicatio. ſit cōmonitio. ſit elemoſyne di
ſtributio. ſit illud hoſpitale miſeroꝝ omni
um. Quo pacto dices. orādo p̄ qualibz et
in qualibet aduerſitate primozū p̄ ſua eru
ditōe. caſtigatōe. cōſolatōe. patientia. cibo
potu. veſte. ſanitate. Sciet pater oīm de^o.
et volet deſideriū paupis exaudire. et p̄pa
ratōem eoz audiet auris ſua. ¶ **Q**uā
tum p̄t colligere attētio mea de p̄miſſis oī
bus circa p̄fectōnem cordis in dei dilectō
ne cōquiſitis. Primū et p̄cipuz eſt ſemp

consilio suo filius fuerit. Subiūgebāt. Fac
 igitur hoc et illud quod consulim. Subsistebat in
 quires. Si sub pena peccati mortal' consuleret
 illud agendum sibi. quod casu nollet obniti sed eni
 ti implere. Si pro decentia quondam tpe vel re
 bus accommodata dūtaxat intederet suadere
 dicebat h' remanere in arbitrio suo. quod non te
 nemur sp' et in oīb' meliora proplecti. ¶
 Noni quē intelligi das silētiū. velle dares
 sui talis nisi ratōes. ¶ Est incōprehē
 sibilis hūane diuersitas proplexiōis vel p'di
 cōis. nedū in plurib' hoīb' sed in vno eodē
 q' diuersis. nō dico annis. nō mensib'. nō
 hebdomadis. sed dieb' horis et momentis.
 Notū est insup illud Aristō. q' delectatio in
 opatione tenet et auget illā. Et metz vulga
 tū habz. Qd natura negat nēo feliciter au
 det. Et qm' consuetudo est altera natura. hic
 suadet. vt quā q'sq' nouit et in q' nutrit' est
 exerceat artē. et sit p'tētus sorte sua. Cur nō
 poterit p'sci' hō p'dictōis et inclinātōis p'
 prie p'te vel consuetudie dare se tali qd ope
 rat' delectabiliter exercitio / et si videat hūili'
 statu suo. Doctū obfauato iugit' q' p'cepti
 ua dñi volūtas fiat. aut eaz dū apparuerit
 implere parat' sit. dicēs ex sentētia illd' orōis
 d' dñice. Fiat volūtas tua. ¶ Remanet
 adhuc post oīa p' allegatio q' nolle fieri
 p'fectū peccatū ē / q' iā nō ex toto corde di
 ligit' de'. ¶ Immo dicūt tales q' h' est
 fieri p'fectū ex toto corde diligere deū / dū
 cauent in p'mis offendere criminalit' eū. dū
 p'erea suscipiūt cū grāz actōe grām boni
 tatis sue / q' noluit eos obligare vt sp' illud
 agere tenerent qd esset in se meli'. sed accep
 tat de paup'cula nra mun' obsequij quāscū
 q'. Neq' postremo sic lāguēt circa p'cepta
 q' sibi suscipiūt implēda / qm' ista strēnue vi
 gilāter integre et q'si superogāter studeant
 exercere. Sintq' in isto statu patietes atq'
 lōganimes. nō vt Layn vagi p' alieni sta
 tus oblectatōes. nō p'fugi a facie tribulati
 onū / quas sū' secū stat' affert. sciētēs nullū
 p'ius esse viatoris statū quē nō circūstent
 aduersitates plime. Propterea non q'rit ob
 aduersitates sui stat' mor' in aliū v' aliuz
 fieri trāsitiū. sed p'stat patietia vincens eas
 cū illa securitate p'sciētie q' iudicat eē statū
 suū cū salute. Alio qm' fateor v' mutād' eēt
 v' corrigend' v' deserēd'. Hos aut' loqui
 mur aduersus eos q' volūt in oīb' scire qd
 meli' est. quasi nō satis sit in xp'iano si se sci
 at in statu salut' eē. Neq' tñ ad sublimiora

quāq' phibem' p'gredi. Sed neq' ad h' sp'
 teneri sciam'. neq' sp' expedire p'nūciam'
 p'p' instabilitatis detrimētū. Quo fit vt
 minora tenere fortit' / sepe sit cōsult' q's ass'i
 dua vacillatōe ad p'rupta niti' Hos suppo
 sita doceat exēpla. Petr' eligens insēq' ser
 uitiū eccl'asticū p'tinuabit illd'. nihil aliū
 attendēs qd socijs nouerit ipositū. Paul'
 ita misstrabit t'palia vt nō necesse habeant
 p'queri sp'ualib' intēdentes. Andreas idu
 stria fideli scribet libros alijs profuturos.
 Jacoby itaq' se dabit deuotōi. ita studebit
 in cel' p'uersari q' alijs in occupatiōe positis
 grām auxiliū et gl'iam valeat p'mereri. Re
 cte sicut in vno corp'e vero laudat' mēbrū si
 rite fecerit officiū deputatū. q'suis appare
 at altero vili'. Utupat' aut' si p'postere ve
 lit alienū licz honorabili' officiū accipe.
 Sic in corp'e mystico diuisiōes grāz esse
 p'memorauit pluries ap'ls. Potest ille p'di
 care. sit ita. p'ot' etiā libere p'ēplari. P'ot' in
 hoīe man' vice pedū corp' aliqū sustenta
 re. Hēo tñ diceret man' debere passim am
 bulatōi se tradere. ¶ Sentio p'monita
 multa q' p'funde recogitas q' cētral' final'
 p'ncipalissq' reductio in via dei est p' ceter' oī
 bus facit agnoscere qd iubet de'. Sit il
 le summ' abbas n'r. sit n'r pastor. nos oues
 simplices pascue ei'. Alio qm' qntūcūq' sit
 zel' ardens et feruid'. ille tanq' scia carens
 p'ceptis est ad ruinā. ¶ Propterea btūs
 vir q' in lege dñi meditat' die ac nocte. vt sci
 at qd iubēdo phibēdoq' velit de'. Nā per
 consiliū ligat' nemo. q'suis raro fiat vt hoīes
 p'cepta strēnue p'pleant. qm' quodāmo sup
 erogent et misceant' p'silijs. Vide q' q' dili
 git deū (exēpli grā) sub q'ttuor g'dib' possz
 implere p'ceptū sub vno g'du vel duobus.
 facit igit' ampli' q's necesse fuerit ad salutē.
 qd superogatio cōsiliij notari p't. Adde ml'
 tos esse q' p'fectiorib' opib' intēdentes mi
 nus incōpabiliter acq'iet' de p'fectōne dile
 ctōis dei / q's in sua p'p'a vel electōe v' voca
 tōe p'manētes in imp'fectionib'. Fuit ap'd
 athenas qdā magn' ciuis. cui q'si p' p'tue
 lia p'missa ē emundatio plateaz ciuitatis.
 Suscipio libēs inq't et talē operā dabo vt
 ipa ciuitas mūda sit. Quo sic impleto conti
 git vt officiū p'us vilissimū gl'iosum puta
 ref. Dixit vn' de prudentib' n're etatis dū
 fieret collatio sup officijs vel artib' vel sciē
 tijs. Quisq' in sua arte sic exhibet se vt ex
 cellat in ea. ille laudād' / ille suscipiēd' / ille

De meditatio[n]e

affectio cognosci q̄ experimentalit̄ p̄ euz q̄ p̄ eam afficit. Quā experimentalis affectōis cognitōem/nō p̄ eam habens in aliū verbis q̄bulibet fundere/nisi sil̄ affectus sit ille alter. Quā sol̄ nouit sicut in Apocal. scribit̄ q̄ accipit. Propt̄ea vocat̄ manna absconditū. Exemplū est p̄spicū in illo q̄ nouit dulcedinē mellis solū p̄ doctrinā. si cut medic̄ san̄ noscit infirmantis dolorē. Hec autem dulcedo a gustate. et hic dolor ab egrotate/longe aliter cognoscunt̄.

Consideratio quinta

Meditanti necessaria est lōganimitas. vt ignis deuorōnis ardeat

Expendim̄ ex his q̄ p̄funde senserit p̄pheta naturā meditatio[n]is dum ait. In meditatio[n]e mea exardescet ignis. Utrūq̄ enī amplex̄ est et lumen in intellectu et ardorē in affectu. Quā tum hō sit difficile q̄ ignis deuorōis spū alis exardescat statu meditatio[n]is. fiet notū desiderātibz ignē materialē dū q̄ritur a lignis aquosīs viridibz aut luto respis elici. Suffla quantū potes. itez atqz itez multo conatu resuffla. emergit plurim̄ ab initio fumus cōturbās oculos/vix emicabit scintilla que mox euanescit. Disp̄ges forsitā iratus q̄gesta p̄us ligna si non in longanimitate p̄stiteris. quā longanimitatez appellam̄ hic meditatio[n]em aut meditatio[n]i cōiungendā.

Consideratio sexta

Difficile valde est dare regulā certā dō modo meditandī.

Eminim̄ aliq̄s nos sc̄p̄sisse docenas vel industrias nedū latino sed et gallico sermone/sup habēda meditatio[n]e tali. licz fortassis vsi sim̄ aliq̄s t̄minis. vtpote in tractatulo de mystica theologia/pte ea que p̄xim huī docet/ et i altero de monte p̄templatio[n]is edito/alteroqz rursus de medicitate spūali p̄posito. Deniqz tanta repit̄ difficultas tāta p̄ diuersitate hoīm varietas in practicādo docēnā vere sancteqz meditatio[n]is/q̄ an silere v̄l ali q̄d scribere p̄sulti sit videoz egomet mibi quāqz sub dubio hincinde mēte fluctuare

Consideratio septia

Meditatio est vtilis ad contēplatio[n]em. et piculosa p̄pter indiscretōnem.

Um enī recogito q̄ absqz meditatio[n]is exercitio null̄ secluso miraculo dei speciali ad p̄fectōem p̄tēplatio[n]is dirigē aut puenit/null̄ ad rectissimā xpiane religio[n]is normaz attingit. imo vix se cōponit audeo zelans sc̄tē meditatio[n]is studiū suadere. Astuero dū toriens ex p̄rupicula sedul̄ recogito difficultatē et arduam raritatem pueniēdi q̄ trahere meditatio[n]e nitit̄/ego q̄si torpens et stupid̄ efficior. S; q̄sierit q̄s q̄ pacto sic eueniat(q̄s nimirū frequēter exp̄tū est) vix vt p̄tingat studiū meditatio[n]is p̄uerti dilabiqz vel in moribz melancolice passionis p̄p̄ imoderatōem/vel p̄pter supbiā dari in reprobiū sensum diabolice illusiōis. ex meditatio[n]is abusu id fieri sciat.

Consideratio octaua

Abusus meditatio[n]is cōparat̄ abusu vini respectu febricitantiū

Anuducamus id quod dicimus. Scim̄ vinū in iocūditate et hoīs salutē p̄ditū esse. Sic enī sc̄ptura sic rō loquit̄. Videm̄ t̄m ex abusu potatio[n]is p̄sertim dū febrīū discrasia laborat̄ q̄ pot̄ vini als salubris/causat v̄l egritudinē ampliorē/vel manīā vel furozē. et quā mortē. nos aut̄ filios adā q̄s egrotos/q̄s febricitantes esse pessimis aīe febrībz negauerit. Quibz h̄runt in nauca et amaritudinē diuinoz eloquiozū verba. quibz in sel p̄uertitur suauissim̄ diuini h̄bi panis. Huī misereros nos. heu q̄s ex intima p̄sideratio[n]e tal̄ miserie p̄clamauit apl̄s. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpe mortis huī? Et subiungit. Gratia dei per iesum christū

Consideratio nona

In meditatio[n]e assit discretio quā parat̄ ex p̄rti et boni viri consultatio.

Uid agamus ergo/q̄d dicimus? **I**bim̄ ne p̄cipites p̄ abrupta viciozū: **I**bim̄ ne per desideria cordis n̄ri. et in adinuentōibz pessimis desperati/sine freno/sine lege/sine ordine? **N**unquid sufficient nobis cogitatio[n]es inutiles/vage/istabiles/sordide/fluxu somniogz simillime q̄ nō p̄solatōes vel edificatōes alature sunt s; desolatōem mestissimā et tuīnā oblectātibz se in eis dē. **R**ūdebim̄ neqz q̄s ita fieri debere/s; assit discretio moderatrix in oibz. quā nō securi h̄re post diuinā

oculum cordis habere (prout sapiens ius-
 sit) ad illa que pcepit deo. Cetera vero omnia
 tanquam iuuantia quod accessoria reputare nisi
 per quanto fuerint vel voto proprio vel superioris
 iniuncta precepto. Non ita tamen ut accipiamus
 quasi velamen malicie libertate in diuinorum
 latitudine preceptorum. sed bona et eque fide stu-
 deamus seruire deo in sanctitate et iusticia co-
 ram ipso omnibus diebus nostris. nec ita picu-
 lum amemus ut peamus in illo. **¶** Recte
 colligis. vere sentis. hec fac ut diligere deum
 ex toto corde profecto cognoscaris.

Finit

Tractatulus docto

ris consolatorij venerabilis magistri Jo-
 hannis de Heron Cellarii pisei. de me-
 ditatio. **¶** Prima consideratio. Quid sit me-
 ditatio et de triplici oculo.

2

Editatio cordis mei in spe-
 ctu tuo semper Felix certe que cum
 propheta per ex sententia dicere so-
 luit istud. Sed videamus primo
 quod sit meditatio cordis. non

per carnali sed spiritali corde. Est autem medita-
 tio vehemens cordis applicatio ad aliquid in-
 uestigandum et inueniendum fructuose. Et hec
 applicatio fortis habet difficultatem que quoniam
 est maior quoniam minor. Quod ut intelliga-
 mus presupponamus ex creditis et ab experien-
 tia cor nostrum partem esse et habere tres spe-
 cies oculorum. Oculos scilicet metales rationales et
 sensuales. Et ex illis est utrobique unum oculo
 in cognitione et alium in affectu. Fundatur
 hec distinctio in quodam alia distinctioe que distin-
 guimur hominem habere portionem seu faciem ratio-
 nis duplicem. Quarum superior vertitur ad leges
 eternas. alia ad temporales. neutra tamen in actu
 suo dependet ab organo corporeo. Sub istis
 est ratio demersa corpori que sensualitas ap-
 pellatur. Primum horum oculorum vocatur ab aliquo
 bus oculum mentis. Alter oculum rationis. Ter-
 cius oculus corporis.

Consideratio secunda

Iste triplex oculus per peccatum turbatur est.
 Ut ab initio bene condite rationalis
 creature talis ordo ordinis tractatus
 litas. que ad nutum et imperium
 sensualitas rationis inferiori et inferior ratio su-
 periori seruebat. Et erat ab inferioribus ad
 superiora prout et facilis assensus faciente hoc
 leuitate originalis iusticie subuehens sursum

corda. quemadmodum naturaliter ignis sua
 leuitate fertur sursum. At vero postquam aduer-
 sus deum sursum ingrata perditio demeruit
 auferri hanc iusticiam originale. subintravit
 pondus quissimum comitans peccatum. quod
 miseram et captiuam animam trahere non cessat ad
 infima tanquam circumligata sit funibus cathe-
 nis et pedibus vincata. et in medicitate et fer-
 ro. Sicque modo mirabili. imo confusione mise-
 rabili est facta ordinis portis puerisio. imo
 puerisio. que in homine sic merso tenebris et car-
 cere ceco turbatur est in ira oculum utriusque
 triplex per infectioem in sensualitate. per obnu-
 bilitates in inferiori rationis portioe. et per quendam
 excecationem in rationis portioe superiori.

Consideratio tertia

Meditatio difficultas puenit ex pena pec-
 cati principaliter.

Altemus ecce primariam causam diffi-
 cultatis que in meditatione sentimus
 quam in habendis semper ad deum oculo
 experimur. Facit hunc penalis gnedo de-
 orsum iugiter impellens. quemadmodum vide-
 re est sensibilitate in aqueductu. que tota facili-
 tate defluit in ima. continetur autem cum sursum
 leuatur. non tamen cum violentia. Non aliter est de
 humano corde. quod ad infima pronum leuiter
 effluit. hancque et illac veluti sine retinaculo
 vel labore descendit. Quoniam facilis est (ut ait
 poeta) descensus auerni. Sed reuocare quod
 dum superasque euadere ad auras. hoc opus
 hic labor est.

Consideratio quarta.

Meditatio non solum fit in cognitiua sed etiam
 in affectiua

Erseruemur consequenter ex predictis
 per
 ctis naturam seu proprietatem medita-
 tionis. quoniam ex hoc ipso que necessa-
 ria nobis ad deum tendentibus existat videbi-
 mus. Diximus autem et repetimus que meditatio
 est fortis et vehemens applicatio vel atten-
 tio animi ad aliquid inuestigandum et inueni-
 dum fructuose. Ad idem fructuose ne medi-
 tatio vergat aut in superstitionem aut in curiosi-
 tatem vel in melancolicam stoliditatem. Dica-
 mus ergo complectentes que meditatio est vehe-
 mens et salubris animi applicatio ad aliquid
 inuestigandum vel exprimentaliter ascendendum.
 Ponamus hunc vltimum proprietatem naturam ipsam affecti-
 onis que diuersa fortiter nomina proportionaliter
 ad partem cognitionis. Non enim potest aliter

De simplicitate

graves cogitationū temptatōes. uibus timor dei est necessari?

Uenit autē ab initio frequētius. ut dū aliq̄s nondū purgat̄ uicijs sagit meditari ut colūba / medita- bīf quasi uel simia dolos et odia. medita bīf ut canis rodēs (iuxta s̄bū satirici) rabi osa silētia. medita bīf q̄si sordida sus fe dīssimas corde uolens et reuoluēs carna liū turpitudinū cogitatōes. Quid porro de blasphemie spū q̄s abomiabil. q̄s horrē dus nōnunq̄s iurgit certās meditatēz / lo q̄ndo aduersus deū et sc̄tōs et īngētia raz exētrāda q̄ nec ea fari licitū sit. Hicq̄ ad- ūciunt et inūciunt pene vsq̄ ad cordis i- tima infidelitatis iacula. Spei null̄ ma- net loc̄ / oīa sunt ḡniz. Etia tediō ē ip̄a vi- ra. Baratz desp̄atōis vndiq̄s patet. Unō pp̄t̄ h̄ et talia manifestat experimētū q̄ re- ctissime sapiens p̄sulnerit cū dicebat. Fili accedens ad fuiturē dei p̄para aīam tuam ad temptatōem. Subiūgens p̄sidiū secu- rissimū. Sta in timore. Beatus enī uir q̄ semp̄ est pauidus.

Consideratio. xxi.

Novus meditās debz credere suo directo- ri et de uisibilibz ad inuisibilia conari

Aluidus s̄o sp̄ quō beatus? q̄reret aliq̄s. dū timor addit timori / scrupul̄ scrupul̄ / pusillanimitas pu- sillanimitati. p̄serrim dū n̄ adest assidue cō- siliator / dux et p̄mōstrator itineris artī et re- ctī. Si s̄o tal̄ / qui rar̄ ē habēs artē parit̄ et pietatē / fuerit forte inuenit̄ cū octo nouū meditatē instruēdi q̄ntūq̄s licuerit. Felix q̄dem erit ip̄e noū tyro si tū p̄tinus absq̄- ylla trepidatōe parat̄ ē credere p̄silio. Sz o q̄tiēs bone iesu q̄tiens hesitabit et idē re- peret itez iterūq̄s quasi falli reformidans. Scripsi q̄dā sup̄ hmōi scrupul̄ i tracta- tu de p̄pando ad missam. Aliq̄ etiā silz de cautel̄ s̄ sp̄m̄ blasphemie dirissimū aduer- sus q̄ remediū optimū ē p̄tenere / nec cura re / q̄nportius irridere. neq̄ sup̄ his sollicitē p̄fiteri. nisi forsitā i p̄ncipio p̄ cautela z ha- bendo p̄silio. De scrupul̄ q̄z teneat̄ hec re- gula / q̄ aduersus eos agēdū ē si sit prudēs aliq̄s et exptus p̄siliator dictauerit aut ius- serit. Nec aget in h̄ s̄ p̄sciam demeritoric / dū illā ad p̄siliū sapiētioris p̄ rōis libratē ab aīo suo mutat et deponit / q̄uis assidue sensualitatis remurmuratō sentiat. Alio q̄n

nūq̄s fit in pace deo loc̄ cordis. ¶ Rursus aduertendū. qm̄ sicut docēte Aresto. Oīs nra cognitio uenit a sensu. et itez q̄ necesse est oēm intelligentē fantasmata speculari. Sic originat̄ meditatio cordis nri a sensu bilibz q̄ figurata sunt et colorata ac ceteris accidentibz ip̄is et loci circūuoluta. Hinc sunt meditātōes p̄scripte. hinc imagies pi- cte uel sculpte. Hinc generalit̄ sit illō psal- miste. Meditatus sum in oibz opibz tuis i fact̄ manuū tuaz meditabar. Que utiq̄s facta sunt corporalia sic et opa. Nihilominus dz assurgere meditat̄ et ultra p̄gredi / ueluti p̄ scalā aliq̄m ex uisibilibz ad inuisibilia. Sicut dicit apl̄s q̄ inuisibilia dei ex his q̄ facta sūt intellecta p̄spiciūt. sempiterna q̄z uirtus et̄ et diuinitas. Prop̄tea docēs nos a corporalibz ad sp̄ualia migrare dicebat. Et si christū s̄m carnē cognouim̄ nūc tū s̄m carnē nō nouim̄?

Consideratio. xxii.

Meditans uenit ad picula p̄pter sup̄bias et p̄pter carnaliū imaginationē

Upl̄ s̄o addim̄. Comptū ē se a p̄ q̄ uolētēs intēdere meditatioi si nō discrete h̄ fecerint / decidūt uel in temptatōes et illusiōes diaboli. p̄pter cor- (licz latente) arrogantia / uel efficiunt fanta- stici et melācolici p̄pter fixā nimis et radica- tā atq̄ p̄fundatā in rebz corporalibz imagia- tōem. Que q̄nq̄s p̄tendit̄ vsq̄ ad infaniaz. Superst̄ imago mulieris lapidea / cuī ispe- ctōe nimis crebra q̄dā fact̄ ē philocap̄. quēadmodū d̄ pigmalione et sua imagine narrāt fabule poetice. et de narcisco q̄ p̄pri- am in fonte plucido specularis imagine. sic in eius forma stult̄ hesit ut occūberet. Po- tuerāt hic plima dici de caus̄ et modis hu- iusmodi lesiōis p̄turis fantastice. Iō q̄ vi- gilātes patiunt̄ somniatibz silia. Et h̄ uo- cat̄ gallice reuer uel reuerie Ita ut reputent ea q̄ i sola fantasia p̄sant̄ interi? exterioribz p̄cipe sensibz. Notū est h̄ in maniacis. No- tū p̄terea in q̄busdā melācolicis q̄ nōnun- q̄s uolūt se deuotos meditatiuosq̄ dici et reputari. Quos hmōi p̄fundata circa cor- palia fantasiatio facit errare multipliciter co- usq̄ ut uel in eleuatōe corpis xpi / uel i alia recogitatioe sua existimēt se uidere realiter deū crucifixū / aut sub alia quīs fantastica forma corporali. Putatq̄ alij se uoces audi- re tāq̄ xpi uel alicuī sc̄tōz. Qua sup̄ re p̄

gram poterim? / q̄ p̄ seduluz z se cuz alte-
 rius expti nosq̄ diligētis z agnoscētis cō-
 silii Llamat Aresto. voce experientie dicēs
 q̄ ars z r̄tus sūt circa difficilia / vt ars pi-
 gendi. ars scribēdi. ars citharisandi. r̄tus
 castitatis. r̄tus fortitudis. virt̄ sobrietatis.
 hoc r̄o sic intelligendū est q̄ ab initio r̄o
 z ars mltas in acq̄sitiōe sua patiūtur diffi-
 cultates. duz r̄o fuerint acq̄site facilia sūt
 eis om̄ia. Pingit faciliē pictor̄ exercitat̄ i
 arte Sic de scriptore z citharista videm̄ /
 ita vt dicere cogere ē idem Aresto. q̄ ars p̄
 facta nō deliberat / tā sibi facilis est act̄ sū?

Cōsideratio decia.

Comparatio meditātis ad scribētem zc.
studiose vel inaduertenter.

Timur ista comparatōe dū de medi-
 tatiōe loq̄mur. Attēdam̄ q̄ in tra-
 hēdo p̄sertim lineas picte vl̄ scrip-
 ture. difficultas nulla ē. sicut nec etiam dis-
 cursiōis digitor̄ p̄ cithare cordas. Inue-
 nim̄ silr̄ in cogitatiōe. nō enim difficulter
 vel laboriose nūc hoc. nūc illud put occur-
 rerit cogitatur. Sed q̄ null̄ inde resultet
 fruct̄ vides in sic pingēte. sic scribente. sic
 citharisante. Ita neq̄ proorsus i sic cogitā-
 te. imo cū se talibz vagi cogitatiōibz oble-
 trauerit vt dicit Sene. tristis remācbit. por-
 ro laboriose studiose z attēissime cū mira-
 tarditate pingēdo. scribēdo. z citharisādo
 fit q̄nq̄ vt bene z celeriter ista fiant.

Cōsideratio xi.

Ex vaga cogitatiōe non surgit meditatio.
sed de meditatione bene fit cōtemplatio.

Uorsuz ista: R̄mix vt ostēdam̄
 q̄ quēadmodū de cogitatiōe nullus
 vnq̄ pficiet aut emerget i medita-
 tionem / quāto min̄ in p̄templationē. Ex
 meditatiōe r̄o que sūmaz habet difficulta-
 tem. si bona fide. simplici corde. z discreta
 diligētia exerceat. puēiem̄ ad hāc p̄fectōz
 q̄ absq̄ vlla difficultate fiet apd̄ nos fru-
 ctuose / qd̄ sūmo meditātōis studio p̄q̄rere
 volum̄. Ita d̄niq̄ trāsibit meditatio i cō-
 templationē. nō em̄ differt meditatio a cō-
 templatiōe / nisi penes facile z difficile. q̄m̄
 vtrobiq̄ est fruct̄ / aliter q̄ in cogitatiōe.

Cōsideratio xii.

Contemplatio taz quo ad affectuz q̄ quo
ad intellectū describitur.

Escribit̄ aut̄ p̄templatio q̄ ē liber̄
 z expedit̄ mens̄ intuit̄ in res per-
 spiciēdas vsq̄ quaq̄ diffusus. Et
 hoc quo ad p̄templationēz q̄ respicit intelle-
 ctum. Porro quo ad cōtemplatōez que cō-
 sistit i affectu z in p̄axi describit̄ eā Hug.
 q̄ est p̄ subleuate mētis iubilū. mors qd̄ā
 carnaliū desiderioz. hoc est gustare q̄ sua-
 uis est domin̄. Quē gustum seq̄tur longe
 alia cognitio q̄ fuerit intellectualis solum
 visio / seu qd̄ā auditio p̄ fidez aut scpturā.

Cōsideratio xiii.

Meditatio in principio difficilis / per ex-
ercitium fit facilis.

Editabitur ecce aliquis gemēs z
 m̄ suspirans vt columba. dicetq̄ cuz
 p̄pheta. Meditat̄ sum nocte cuz
 corde meo excitabar z scopebā spiritū me-
 um. Faciet hoc anxie difficulte z laboriose
 nūc recogitando ānos suos in amaritudi-
 ne anie sue. nūc iudicia dei q̄ sunt abyssus
 multa i celo sursū z i tra deorsū. z ita de re-
 liq̄s circa q̄ vsat̄ meditāt̄ intētio vehemēs
 vt eā q̄ meditat̄ vl̄ cogitat̄ limpidi ac fir-
 mi velut in affectū trahat. efficiet tandēz
 vt hec oīa tāta facilitate recogitet z sapiat
 q̄s facil̄ est ip̄a cogitatio. Docēt nos exem-
 pla p̄dicta si dubitam̄. Nō enī p̄ laboris
 habet scriptor̄ / pictor̄ z citharista bñ agen-
 do qd̄ optime didicerit. q̄s vaḡ z van̄ ali-
 q̄s ab initio. discurrens sine arte z ordie per
 lineas scripture vel picture. aut per citha-
 re cordas.

Cōsideratio xiiii.

Meditans q̄ntūcūq̄ exptus laborem ne
cesse est vt semp̄ sentiat.

Dēdū est ad p̄missa nihilomin̄
 a q̄ vix aliq̄s ē i arte sua ita p̄t̄ q̄n as-
 sidue ad aliq̄ vl̄ cogscēdayl agēda
 posset pficere. q̄lia necesse est vt cū labore
 nouo audiat z p̄ctiet. Alto magis h̄ ve-
 rum est in ip̄a de q̄ loq̄mur meditatiōe. q̄
 nouos vitatis aut deuotiōis ingit̄ parere
 fer̄ studet. Sed nō deest p̄turitiōis dolor
 p̄t̄ illd̄ maledictū sp̄ualit̄ intellectū. In
 dolore paries filios. Nō tñ memit̄ p̄ssure
 p̄t̄ gaudiū. qz nat̄ est sibi noū cognitio
 nis aut affectōis sc̄tē fetus in mundū

Cōsideratio xv.

Non dū purgati habent loco meditātōis

De simplificatione

destructis p̄mis subst̄antijs / vt dicit Aresto. impossibile est aliqd̄ alioz remanere. nisi / lo min⁹ adhuc remaneret h̄ vn̄uersale hu- manitas intert⁹ i mēte angeli sicut añ mū- di constitutōem erat. Et put̄ nūc ē vn̄uer- salis rō hūanitat̄ in mēte dei. nec erat res aliq̄ q̄ mēs dei. neq; realiter vt oēs p̄cedūt neq; for̄malit̄ / vt nōnullis placet. Est de- mū articul⁹ parisiē. p̄demnat⁹ dicens q̄ ab eterno fuerūt extra deū q̄ dicitates aliq̄ / vel vn̄uersales rōes. quales fantasiati sūt q̄dam esse vn̄uersalia realia p̄ter deū / r̄ p̄- ter oēm intellect⁹ opatōem seu p̄ceptū

Notula.v.

Ursus ad intelligendū dicitū hu- iusmodi q̄ destruct⁹ p̄mis subst̄a- tijs impossibile ē aliqd̄ alioz rema- nere. Attendēdū est ne locutio varia sit dū loq̄mur de hūanitate q̄ est ab extra. r̄ d̄ cō- cepta hūanitat̄ quē intra reponimus Est enī h̄ nomen hūanitas p̄mo mō nomē pri- me in tētois supponēs imediate r̄ p̄ncipa- liter p̄ re ad extra / q̄ est v̄l esse p̄t si sit ampli- atia suppositio. r̄ hec in sol̄ singularibus hoīb; repit̄. Hoc v̄o nomē hūanitas sum- ptū scdo mō supponit nō p̄ reb; ad extra. sed p̄ p̄ceptib; de hūanitate habitis ad in- tra seu p̄ angelū seu p̄ hūanū intellectum. Aut est idea hūanitat̄ in mēte diuina per idēitatē locutiois / sicut ponim⁹ q̄ sapien- tia est in deo nō p̄ in hēsiōem s; p̄ idēitatē quoniā est ip̄e deus.

Notula.vi.

Ides arbitror quēadmodū medi- tans p̄t intellectū suū figurare in re- cognitōe boni nō hui⁹ vel illius si- gurati corpulēti v̄l colorati. Et p̄nter fert̄ voluntas in dilectōem absolutā p̄mi r̄ ve- ri boni qd̄ nō est bonū p̄ participatōez. vt alia oīa sed p̄ essentiā. Poteris ita negocia- ri circa potentiā. circa sapiam. circa iustici- am. r̄ ita reuereri diuinā potentiā. Uerecū dari ad sapiāz si turpis es. Trepidare ad p̄sideratōem iusticie si mal⁹ es. Q̄d; si for- te q̄sieris an p̄ceptus h̄mōi sint absoluti r̄ p̄p̄rii deo: visum ē hacten⁹ mihi q̄ ita / sal- tem de possibili. h̄ est q̄ in via p̄t meditat̄ r̄ abstractiuus intellect⁹ formare sibi p̄- ceptus absolutos r̄ p̄pos p̄ueniētes soli dō Qui dabūt noticiā p̄p̄am et absolutā. sed nullaten⁹ intuitiuā de eo.

Notula.vii.

Pera est nobis et p̄dictis via ad S- intelligendū mysticā theologiā / d̄ q̄ scripsit diuin⁹ dionys⁹ v̄ltra illā q̄ symbolica et illam que p̄p̄a nūcupatur. Procedit itaq; symbolica theologia p̄ simi- tudines reptas in reb;. attribuēdo deo q̄c- qd̄ videt̄ esse p̄fectōis in reb; causatis / ita vt h̄ mō dicat̄ de⁹ nedū nominabil. Et h̄ modo dicit diuin⁹ Bartholome⁹ put̄ di- onys⁹ refert euāgelii esse latissimū. sic ap- pellat̄ de⁹ leo p̄p̄ fortitudinē. lapis p̄p̄ter durabilitatē. agnus p̄p̄ter mansuetudinē. sol p̄p̄ter illustratōem. r̄ ita de reliq; q̄ n̄ fin- essentiā sed p̄ solā attributōem et p̄ analo- gicā similitudinē de deo loq̄mur q̄si balbuti- entes et palpātes in ymbra occubētis lu- minis vel gr̄e intelligētienre i nobis. Pro- cedit v̄o mystica theologia p̄ abstractiōez modo velut opposito ad p̄cedentē / q̄ quic- qd̄ est affirmat̄ de deo. iste v̄o p̄ozius ne- gat de deo omnia. Et ita breuissim⁹ est vt ait idem Bartholome⁹ euāgelii.

Notula.viii.

Templū palpabile dat ipse Dyo- nysius p̄ manu ductione hui⁹ the- ologie mystice. Considera fabrica- torem statuarū / nonne hic format imagi- nem vel statuā nō addens quicq; sed re- scindens r̄ remouēs. ex qua subtractōe re- manet agalma pulcherrimū / imago pulcra figurata vel sculpta. Sic agit suo modo meditantis animus dū ad hoc conceptū vago cōnotatiuo scilicet hoc ens / r̄ illd̄ ens qui cōceptus habet̄ ex reb; exterioribus sensatis / intra facit abstractiōem modo p̄- declarato. Remouendo ab hoc p̄ceptu va- go quicq; est imp̄fectionis in entibus co- gnitis per fantasmat̄. Et quia null⁹ est causatū ens quin sit imp̄fectū / negat me- rito omne ens tale a deo / quia diminut⁹. quia dependens. quia potentiale. quia de- fecibile. et ita de reliquis imp̄fectōibus Qua abstractiōe facta dici nequit q̄ nihil remaneat cognitū in abstrahentis animo. quin potius resultat agalma pulcherrimū. seu intra cōmuniōē philosophantiū loca- tionē remanet cōceptus entis perfecti de- nudatus ab omni imp̄fectōe. Et huius- modi est p̄p̄rius dei conceptus absolutus / licz nō intuitiuus. de quo dñs ad moyse

affignatōe natural' cause diuersa sunt a diuersis septa volumia. de q̄b̄ nō est nūc dicendū p̄ singula. ¶ Cōsurgit h̄ difficultas nō modica. q̄lit̄ vīz sciri possit distinctio inter reuelatōes veras et falsas. An fiat ab angel' lucis aut tenebrarū. H̄ est a sc̄tis angelis aut diabol'. Quas reuelatōes vīz abnegare nō possum' fore nōnūq̄ a pturbatis fantasmatib' et erroneis. Felix p̄de q̄ in lege dñi meditat' die ac nocte / si tñ comes fuerit discretio. quā solā parat hūilitas / captiuās omnē intellectū in obsequiū fidei. et sp̄ alieno magis q̄ pprio credens iudicio.

Finit

Incipit tractatus

eiusdē de simplicitate. stabilitate. seu mūdificatōe cordis. ¶ Prima notula de vi abstractiua intellectus.

Q

Quod simplicitate cordis q̄rite illū. Hāc sapiētis exhortatōes. hanc simplicitatē cordis illifacere neq̄unt q̄ sunt i se multiplices varijs. Propterea ne esse est sp̄uale cor aīe (q̄ caro nō pdest q̄c q̄ ad vnitatē recolligi. si cauere debeat piculū q̄le notauim' in fine tractat' alterius. Hoc v̄o quō fiat explicare difficult' ē. q̄ q̄ liter nō fiat agnoscere. Et q̄dem ap̄d eruditos in phisicis disciplinis habebit ista mānuctio nra p̄ma min' difficultas. Pollet itaq̄ nī intellect' vi abstractiua / q̄ lōge p̄fectior efficaciorq̄ est q̄ ponat' i estimatiua v̄ute bruti / v̄t pote ouis. Que tñ vt dicit' Auicēn. ex motu et figura lupi visi elicit mor' iūmicia nō sensatā quā refugit. Foster igit' intellectus post inspectōes fantasmatū causatoz a reb' extrinsecis. v̄n format p̄mo p̄ceptus vagos ab omni p̄notatōe accidētū vt a situ. a loco. a figura. a tpe. et sic de alijs. Quo facto remanet in aīa similitudo essential' / in q̄ p̄ueniunt exteri' a parte rei oīa sensata q̄ sunt eiusdē generis vel eiusdē speciei. Exemplū p̄mi aīalitas. Exemplū sc̄di hūanitas. Quia denudatōe sic facta remanet absolut' et vniuersal' p̄cept' aīalis. Remanet insup specific' et absolut' p̄cept' hoīs q̄s signat' voces iste aīal' et hō

Notula secūda

De simplicitate cordis i meditatōe p̄ abstractōem a fantasmatib' et figuris p̄ bonuz

Raducam' p̄nter ad p̄posituz de simplicitate meditatōes nram circa diuina / p̄ abstractōem a fantasmatib' et figuris. Ecce stet q̄ scim' nos h̄re dilectōem boni et odiū mali. Stet i his paucis p̄mo. qm̄ inuenit' sile de reliq̄s mltis. Audio igit' et cognosco q̄ diligit' bonū. Introget te meditatio tua / q̄ res ē ista dilectio: Constat itaq̄ q̄ neq̄ colorata est. neq̄ sonora / neq̄ sapida. neq̄ odorifera. neq̄ frigida. neq̄ calida. nō lenis. n̄ aspera. Itē interroget te meditatio tua q̄lit' et in q̄ se figat' et statuat' cū id in q̄ se figere et statuere videt' neq̄ figuratū / neq̄ corpulentū sit calidū / frigidū / aut coloratū.

Notula tertia

De p̄ceptu boni absoluto seu vniuersali q̄ liter fiat.

Ques fortassis q̄ nō habeas p̄ceptū dilectōis boni / q̄n de necessitate ferat' cordis intuit' ad h̄ v̄l ad illud bonū p̄ticulare. vt ad bonā tunicam ad bonū cibū. ad bonū hoīez. Et ita de reliq̄s. R̄sio tibi p̄t̄ p̄ alterā p̄sideratōes p̄ orē de vi abstractiua cordis intellectual'. Per cui' p̄tutis opatōem tolle bonū hoc. tolle bonū illud sicut loq̄t' Aug'. et remanebit' v̄ez et generale bonū. Quō q̄lit' fiat iam apuim'. Cōueniūt nēpe bona oīa in vna generali rōe q̄ ē cōueniētia ad appetitum. Bonū q̄ppe ē qd oīa appetūt. Denudes igit' hāc rōes boni ab vbi et nūc. h̄ ē a loco v̄l situ v̄l tpe. ab omni p̄terea p̄fusioe seu cōnotatōe accidētū. et erit ille p̄cept' q̄ remanebit' absolut' et vniuersal' p̄ueniēs oī bono

Notula quarta

Ques forte iterū vbi est illud omne et generale bonū: Ecce cadit in materiā p̄mūez de vniuersalibus qd sunt / et si sint in reb' extra / p̄ter omnē intellectus operationē: Dicimus autē quantū hic satis esse putamus q̄ vniuersalitas deriuat' et fundatur in reb' singularibus. alioquin ficta esset. sed p̄summat' et p̄stituitur in opatōe intellect' abstrahētis eo mō q̄ tactus est similitudines rez in quib' essentialiter seu qd ditatiue p̄ueniunt ab vbi et nunc. id ē loco et tpe. Un̄ si q̄as. vbi ē hūanitas ad extra: dico q̄ i h̄ hoīe singularit' et in altero sil'. et si null' esset singular' hō / nulla p̄maneret exteri' humanitas / q̄niaz